

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XLVII. Vtrum per baptismum remittantur omnia peccata, & omnis pœna
peccatorum, atque conferantur omnes virtutum habitus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

sacramentum sufficere actum charitatis imperfectum, distinctum specie ab actu formali charitatis, & indistinctum à pura attritione. Ad sacramentum autem baptismi non plus requiritur, sed minus quam ad sacramentum Pœnitentiæ, ut innoscit clarè ex verbis Concilij Tridentini indicati paulo prius, in quarta ratione dubitandi. Non tamen sufficit quilibet indiscriminatim actus bonus, sed est præcisè necessarius actus aliquis motui vniuersalis, continens in se formaliter, aut virtualiter, propositum vniuersale de obseruantia totius legis Dei in posterum. Quia hoc propositum requiritur pro sacramento pœnitentiæ, & non requiritur ratione præcedentium peccatorum personalium, atque adeò requiritur ratione iustificationis, secundum se præcisè, tanquam dispositio requisita ad coniunctionem amicabilem cum Deo, utcumque ea contingat. Requiritur ergo aliquis huiusmodi actus ad sacramentum etiam baptismi fructuosè suscipiendum; idemque ad hoc ipsum omnino sufficit, simul cum prædictis actibus fidei, & spei si baptizatus nullo alio infectus sit peccato, præterquam originali.

Art. 6. Si vero baptizatus, præter peccatum originale, habet etiam peccata personalia lethalia, requiritur præterea dolor de iis peccatis, atque actus pœnitentiæ, nempe contritionis, vel attritionis. Quia verò rarò contingit, & est moraliter vt minimum impossibile, vt compos rationis, nec deleuerit peccatum originale perfectè ad Deum conuersione per actum dilectionis super omnia, nec inciderit in peccatum lethale personale, ideoque omnes, vel certe ferè omnes adulti, qui per baptismum consequuntur remissionem peccati originalis, simul etiam consequuntur remissionem alicuius, vel aliquorum peccatorum personalium. Propterea vniuersaliter dicitur necessariam esse pœnitentiā, ad obtinendam iustificationem, etiam per baptismum vt apparet ex Luca, 13. 3. *Si non habueritis pœnitentiā, omnes similiter peribitis*, & clarius Act. 2. 38. *Pœnitimini, & baptizetur unusquisque vestrum*. Vnde Augustinus lib. de vera, & falsa pœnitentia cap. 18. *Baptismus ait, sine pœnitentia nunquam profuit ei, qui peccauit spontaneè*. Et distinctus lib. de pœnitentiæ medicina cap. 2. *Omnis qui voluntatis suæ, factus est arbiters, cum accedit ad sacramenta fidelium, nisi cum veteris vitæ pœniteat, nouam inchoare non potest*. Et iterum. *Ab hac pœnitentia soli, qui baptizantur pueri immunes sunt*. Manifestum porò est in iis, & similibus aliis testimoniis, eodem prorsus modo exigi pœnitentiā pro sacramento baptismi, quo eadem exigitur pro sacramento pœnitentiæ. Quia videlicet eadem est vtroque natura peccatorum personalium ratione quorum exigitur pœnitentia pro obtinenda eorum remissione. Idem igitur pœnitentiæ genus, prærequiritur ad vtrumque sacramentum. Vnde nihil necesse est in præsentī superaddere circa illam, ultra ea, quæ dicuntur infra ex professio, quæst. 88. & 89. circa sacramentum pœnitentiæ, cui potissimum connectunt omnes Theologi doctrinam de dolore, & pœnitentia requisita ad iustificationem obtinendam ex sacramento. Apparet itaque ex dictis sufficienter, quæ, & qualis dispositio, & quando requiratur ad hoc sacramentum.

Ad 1. Doctrina non inducit ex sua natura effectū aliquem in audiente, qui præcisè requirat dispositionem aliquam moralem præuiam ex parte subiecti, sed magis est inductiua dispositionum ad alia dona Dei; baptismus verò inducit effectum, qui ex sua natura postulat ex parte subiecti dispositionem moralem, siquidem inducit gratiam, & reconciliationem cum Deo, vt dictum est. Vnde Apostoli acceperunt simul, & æqualiter potestatem ad docendum, & baptizandum, sed simul necessario acceperunt potestatem, vt vtrumque exequerentur iuxta propriam cuiusque na-

turam, ideoque cum disparibus requisitis ex parte subiecti.

Ad 2. Eadem causa pro eodem effectū, iisdem omnibus & solis indiget, ex parte subiectorum eiusdem naturæ, & conditionis, si eodem modo sint affecta; non vero si diuersimodè affecta sint. Pater autem hominem compotem rationis, & libero prædictum arbitrio, atque carentem vsu rationis, diuersimodè affectos esse. Non igitur mirum est, diuersam in eis requiri dispositionem pro eodem effectū, & respectu eiusdem causæ.

Ad 3. In quibusdam sacramentis dispositio, quæ sufficit ad valorem eorum, sufficit etiam ad omnes eorum effectus; in aliis verò pro effectibus requiritur peculiaris insuper dispositio; atque baptismus pertinet ad istam posteriorem classē vt dictum est quæst. illa 30. vbi etiam reddita est ratio eius discriminis, eademque applicata est baptismō.

Ad 4. Dictum iam est, baptismum non postulare ex suo conceptu vniuersaliter vllam dispositionem moralem, sed fieri absolute posse, vt conferat omnes suos effectus independentē ab omni eiusmodi dispositione, vt accidit in paruulis. Quod nunquam accidere potest in sacramento pœnitentiæ. Dictum itidem est fieri posse, vt baptismus conferat adulto etiā, & compoti rationis remissionem peccati originalis, independentē ab omni actu pœnitentiæ, & doloris. Quod tamen sacramentum pœnitentiæ præstare nunquam potest. Demum baptismus confert remissionem peccatorum, etiam personalium independentē à confessione peccatorum in particulari, nec non à proposito satisfaciendi pro peccatis per opera pœnalia. Quod similiter præstari non potest per sacramentum pœnitentiæ. Per hæc igitur patet discrimen intentum à Concilio Tridentino, inter duo hæc sacramenta omnino subsistere, tamen si requiratur in baptismō, verus actus pœnitentiæ, & doloris atque retractationis pro remissione peccatorum personalium.

Ad 5. Per illa verba Christi Domini: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit*, non excluditur necessitas aliorum actuum disponentium, ultra actum fidei, sed solum exprimitur fides, tum quia est magis necessaria, tanquam radix, & fundamentum cæterorum, tum quia sub ea expressione subintelliguntur implicite reliqui actus de quorum necessitate docemur per ipsam fidem. Nec enim credere videtur, certè non perfectè & practicè credit, qui non præstat, quod ipsa fides iniungit, vt præstetur. Fides autem præscribit alios actus præter ipsam, pro remissione peccatorum personalium, vt patet ex dictis, & apparet etiam satis ex illo eodem Matth. ult. cap. Quia post illa verba, *Baptizantes eos, subiungitur, docentes eos seruare omnia quæcunque mandauimus vobis*. Quod ad Ambrosium attinet, ipse excludit à baptismō necessitatem confessionis, & pœnitentiæ, intentiæ operum pœnalia, quibus satisfiat pro peccatis, præterquam quod meritò dubitat Suarez, an ea verba sint Ambrosij propter contextum, minimè congruentem doctrinæ, & intelligentiæ D. Ambrosij, quanquam huic suspitioni non admodum firmiter ego assentior.

QVÆSTIO XLVII.

Vtrum per Baptismum remittantur omnia peccata, & omnis pœna peccatorum, atque conferantur omnes virtutum habitus?

Videtur neutrum præstari per baptismum. 1. Quia ridiculum videtur, vt ex duobus omnino cætera paribus alter sit amicus Dei, hæres vitæ æternæ, æternumque

numque felix, alter inimicus Dei, exors hereditatis æternæ, æternumque infelix, præcisè, quia alterum attingit gutta aquæ cum breui periodo, ad ipsum etiam non sentientem directæ, alterum non attingit, idque sæpe, quia fors ita tulit, aut homo nequam, etiam hæreticus, etiam idololatra, ita voluit. Hoc autem eueniret, si baptismo inesset vis remittendi peccata quoad culpam, & pœnam. Ergo ridiculum est agnoscere hanc tantam virtutem in baptismo. Nihil autem est ridiculum in operibus Dei, neque quidquam ridiculè ipse instituere potest.

2. Suam cuiusque felicitatem, ac miseriam æternam, proprio cuiusque, & non alterius arbitrio commisit Deus, iuxta illa Eccles. 15. 14. *Reliquit illum in manu consilij sui. Ad quod volueris porrige manum tuam. Quod placuerit ei, dabitur illi.* Quod autem, quis baptizetur, vel non baptizetur, dependet magis à voluntate, & libero alterius arbitrio. Ergo non dependet à baptismo, quod quisquam sequatur, vel consequatur remissionem peccatorum, & consequenter vitam æternam.

3. *Diuinam Clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, vt occasione accepta peccata leniora putantes, velut iniurijs, & contumeliosis Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die ira,* vt docet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 8. Deus autem nihil vnquam facit, quod suam clementiam non deceat, sed ea solum facere potest, quæ illam maximè decet, vt ostensum q. 35. de Deo: Ergo nunquam, per vllum medium, dimittit peccata purè gratiosè quoad totam pœnā, dum sumus in periculo relapsi; sed semper relinquit locum satisfactioni, eiusdemque satisfactionis necessitati pro parte pœnæ, nondum, condonata, vt sic efficacius retrahamur à peccatis, quæ adhuc imminet.

4. Repugnat iustitiæ diuinæ, ratione cuius cuncta, quæ sunt adducet Deus in iudicium, ex vltimo Ecclesiastici, vt aliquod peccatum prorsus impunitum relinquantur. Congruit verò è conuerso prouidentia Dei, vt peccatores præsertim recens conuersi ad Deum, idèoque magis expositi periculo peccandi de nouo, arceantur ab operibus malis per punitionem præcedentium peccatorum, & per occupationem operum pœnalia. Atque oppositum horum duorum repugnat recto rerum ordini contra quem, aut præter quem, nihil vnquam Deus facit, iuxta illud, Rom. 13. 1. *Quæ à Deo sunt, ordinata sunt.* Ergo Deus non liberat baptizatos ob onere satisfaciendi, per remissionem totius pœnæ.

5. Baptismus non est efficacior post passionem Christi, quam ante ipsam. Quia semper est eiusdem rationis, atque indidem semper viget. Non autem conferebat remissionem totius pœnæ ante passionem, & resurrectionem Christi. Quia si quis baptizatus, moreretur ante passionem, & resurrectionem Christi, non transmitteretur eius anima, protinus in Regnum Cælorum, sed detineretur in Lymbo, in pœnam vtique peccati, quod solum impedire potest aditum Regni Cælorum. Ergo neque modo baptismus remittit totam pœnam, neque confert potestatem transeundi protinus in Regnum Cælorum.

6. Post baptismum manent fomes peccati, & violenta concupiscentiæ resistentia, nec non fames, sitis, aliæque similes pœnalitates, ac demum mors, quæ sunt pœnæ peccati originalis. Rursus iuste punitur post baptismum qui prius fuerit latro, aut homicida. Ergo neque peccatum originale, neque peccata personalia remittuntur per baptismum, quoad totam ipsorum pœnam.

7. Sacramenta non plus operantur, quàm significant. Ablutio autem baptismalis, solam significat emundationem animæ à culpa, quæ sola deturpat ani-

mam. Ergo non tollit peccata quoad pœnam eorum, sed solum quoad culpam, nec inducit positivam pulchritudinem gratiæ, & virtutum.

8. Qui habet gratiam, & virtutes, eo ipso habet facilitatem delectabilem operandi honestè, & laudabiliter in omni genere, atque adhesionem ad omne genus honesti permanentem, ac difficile mobilem. Baptizati autem non habent felicem istiusmodi dispositionem animi, vt experientia docet manifestè. Ergo baptismus non confert gratiam, & virtutes.

9. Quod quis iam præhabet, non potest deinde accipere ab aliqua causa. Sed aliqui ante baptismum consequuntur remissionem peccatorum, & gratiam, omniumque virtutum perfectionem, per actum dilectionis Dei super omnia, & per exercitium frequens cæterarum virtutum, vt apparet ex illo Act. 10. 7. *Vir quidam erat in Casarea nomine Cornelius Centurio cohortis, quæ dicitur Italica, Religiosus, & timens Deum;* De quo tamen deinde dicitur, quod fuerit baptizatus ab Apostolo Petro. Ergo baptismus non confert baptizatis, saltem omnibus remissionem peccatorum, gratiam, & virtutes.

Art. 1. Respondetur. Principui effectus baptismi sunt tres, character, remissio peccatorum quoad culpam, & totam pœnam, & infusio gratiæ, atque virtutum. Character baptismalis (quippe de natura characteris sacramentalis in genere, dictum est satis supra quæst. 31.) tribuit tres effectus formales præcipuos. Primus est baptismatum constituere domesticum Dei & ciuem Christi, & membrum Ecclesiæ, iuxta illud ad Ephes. 2. 19. *Iam (nempe post baptismum) non estis hospites, & aduenas, sed estis ciues sanctorum & domestici Dei;* secundus, & tertius effectus formalis sunt subiicere consequenter baptismatum potestati, & iurisdictioni Ecclesiæ, eidemque tribuere ius, & facultatem ad reliqua sacramenta suscipienda, & ad participationem cæterorum bonorum communium Ecclesiæ. De priori parte subiiectionis respectu Ecclesiæ, Trident. sessio. 14. cap. 2. definit in hunc modum: *Constat baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per baptismi ianuam, fuerit ingressus. Quid enim mihi, dicit Apostolus, de iis, qui foris sunt iudicare? Secus est de domesticis fidei quos Christus Dominus, lauacro baptismi, sui corporis membra semel effecit.* Altera pars de habilitate, & iure ad reliqua sacramenta colligitur indidem, ex c. 1. & 3. Ex his porò tribus effectibus formalibus communicatis per baptismum cuiusque verè, ac validè baptizato, apparet vicissim ratio, ob quam oportuit, vt per baptismum imprimeretur character indelebilis; Character enim nihil est aliud, quam signum, seu insigne personæ quatenus destinata specialiter, ad aliquod munus, seu adscriptæ in specialem aliquam communitatem. Cum ergo baptizatus deputeretur ex vi baptismi ad militiam Christi, atque adscribitur populo Christi æternum mansuro, omnino oportuit, vt ei imprimeretur character pariter æternus, ac indelebilis deputationis eius, & ascriptionis, iuxta illud 2. ad Corinth. 1. 21. *Qui vnxit nos, Deus est, & qui signauit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.*

Art. 2. Secundus effectus principalis remissionis peccatorum significatur expressius per materiam, & formam baptismi, ideoque est manifestus eam remissionem causari per hoc sacramentum, quàm quod alij effectus causentur per ipsum. Constat præterea de hoc effectu baptismi, ex illo ad Rom. 6. 4. *conspicui enim sumus cum illo per baptismum in mortem, et quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus.* Hinc enim clare apparet baptismatum ex vi baptismi, morti vetustati peccati, & incipere vitam nouam, nouitate gratiæ.

Omne

Omne autem peccatum, siue originale, siue personale pertinet ad vetustatem peccati, nec potest inchoari noua vita spiritualis per gratiam, nisi exluso omni peccato. Ergo omne peccatum præcedens ante baptismum, excluditur per ipsum, atque remittitur perfectè. Eodem pertinent testimonia alia supra indicata quæst. 37. Quia verò, aqua habet vim ita mundandi corpus à sordibus, vt simul etiam habeat vim auferendi omnia simul earum vestigia, sit vt gratia baptismalis, ita auferat peccata, quæ sunt sordes animæ, vt simul auferat etiam totam pœnam peccatorum, quæ est quoddam eorum vestigium. Aufert verò pœnas spirituales pertinentes ad aliam vitam, & non etiam pœnas temporales, quæ directè efficiunt corpus, & indirectè aggrauant animam. Quia peccata, quorum delendorum causa præcipuè institutum est hoc sacramentum, inficiunt directè animam, atque in ipsa immediatè resident, à qua, & proficiuntur immediatè, & formaliter. Hic effectus colligitur ex eodem loco ad Romanos, quatenus conspeliuntur Christo, & ambulare deinde in nouitate vitæ, simili resurrectioni Christi, per gloriam Patris, importat totalem extinctionem peccati, quoad vim impeditiuam gloriæ, non solum æternam, sed etiam ad tempus. Eodem pertinet, quod renascimur, & regeneramur per baptismum ex Ioan. 3. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, & tit. 3. 5. Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis.* Nempe in eo qui nascitur, & generatur de nouo, nihil manet de forma veteri, simulque cum ipsa pellitur omnis eius proprietas, & effectus, secundum eam rationem, secundum quam ipsa pellitur. Hoc autem modo comparatur pœna peccati, cum ipso peccato. Vnde remissionem peccatorum omnium lethaliū, quoad totam ipsorum pœnam, in sensu explicato, definit semel, atque iterum Concil. Trident. sess. 5. can. 5. & sess. 14. cap. 8. Ad hunc effectum baptismi consequuntur alij duo conuertibiles cum ipso, alter est liberatio ab onere satisfaciendi, & satisfaciendi imposterum, alter est apertio Regni Cælorum, vt proptius in illud ingreditur baptizatus, absque vlla mora, si contingat eum mori, antequam peccet de nouo, & nisi opposuerit impedimentum remissioni alicuius, vel aliquorum venialium, dum iustificaretur per baptismum. Hæc omnia complectitur distinctè Concil. Florentin. in Decreto Eugenij circa naturam, & effectus baptismi, dicens: *Huius sacramenti effectus est remissio omnis culpæ originalis, & actualis; Omnis quoque pœne, quæ pro ipsa culpa debetur, propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis iniungenda est satisfactio, sed morientes, antequam culpam aliquam committant, statim ad Regnum Cælorum, & Dei visionem perueniunt.*

Art. 3. Tertius principalis effectus infusionis gratiæ, & virtutum omnium, est inseparabilis à secundo iam explicato remissionis peccatorum. Quia remissio peccatorum non potest fieri, nisi per infusionem gratiæ sanctificantis, vt ostensum est quæst. 8. de iustific. Gratia autem sanctificans est principium, & radix cætorum omnium virtutum. Necesse igitur est, vt baptismus simul cum remissione peccatorum conferat gratiam, omniumque virtutum habitus. Idem colligitur ex testimonio nuper indicato Epistolæ ad Tit. 3. 5. *saluos nos fecit per lauacrum regenerationis, & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abundè.* Nec enim effunderetur abundè Spiritus sanctus, si non darentur abundè omnes virtutes simul cum gratia, sed neque regeneraretur spiritualiter homo, nisi ei daretur principium, & substantia vitæ spiritualis, quæ est gratia, nec regeneratio esset perfecta, si simul cum hac forma non darentur consequentia ad ipsam formam. Certè non regeneraretur homo, vt in nouitate vitæ ambulet, prout nuper dicebat Apostolus,

nisi acciperet omnia principia permanentia ambulationis in nouitate vitæ. Præterea neque verificaretur, quod habetur ad Galat. 3. 27. *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Quia non induit Christum, qui non habet inclinationes, & habitus ad operandum cum perfecta Christi imitatione in omni genere. Confert igitur baptismus gratiam, omniumque virtutum habitus, cuiusque iustificatio per ipsum.

Art. 4. Necesse porro non est monere baptismum conferre gratiam, & virtutes æqualiter, seu in eodem gradu intensionis omnibus æqualiter dispositis, seu nullam habentibus inæqualitatem ex parte animæ; inæqualiter verò, inæqualiter dispositis, dispositione propriè tali, seu morali, ac supernaturali; atque adeò omnibus infantibus aliisque rationis expertibus conferre intensionem prorsus æqualem. Adultis verò æqualem, vel inæqualem, prout contigerit ipsos esse æqualiter, vel inæqualiter dispositos; ita vt melius disposito plus conferatur, & minus non vsque adeò bene dispositis. Nihil inquam circa hoc dicere necesse est, quia ita rem habere vniuersaliter in omnibus sacramentis, dictum est supra in communi quæst. 37. Illud admittendum nequaquam est circa hoc punctum, quod nonnulli dicunt insinuante, sed absolute repugnante Suarez, fieri posse, vt melius, seu per actus meliores, vel intensiores dispositus ad baptismum, minus nihilominus, aut non plus gratiæ recipiat, quam dispositus per actus minus bonos, vel minus intensos. Quia videlicet fieri potest vt melior eiusmodi dispositio, sit coniuncta cum maioribus, vel pluribus peccatis: Quæ proinde magis resistent agenti, atque impediunt, quominus influat plus, aut tantundem, atque in subiectum minus bene dispositum posituè, sed non vsque adeò impeditum peccatis. Duo autem præcipuè sunt, ob quæ hæc doctrina admitti nequaquam debet. Alterum est inde ~~scilicet~~ peccata præcedentia baptizati puniri à Deo grauiter, puniri pro eo ipso instanti, pro quo illa remittuntur non solum quoad culpam, sed etiam quoad totam pœnam. Nec enim dici potest, quod non habeat rationem pœnæ, & quidem valde grauis, priuatio augmenti gratiæ, & consequenter gloriæ æternæ, alioquin concedendæ inductam per solam vim præcedentium peccatorum. Absurdum autem est, ac planè implicatorium infligi pœnam eamque grauem pro aliquo peccato, cum idem peccatum remittitur quoad totam pœnam; vti est certum ex fide remitti per baptismum, quandocumque remittitur per ipsum, quoad culpam. Alterum inconueniens est, tunc aliquid resistere alicui agenti, cum iam non est, atque manere adhuc in ratione resistentis, atque actualiter impediens influxum, causæ quando definit esse secundum se totum. Quod quidem ex terminis satis apparet repugnare, & præterea quidquid resistit contrario, eo præcisè sine, eaque sola intentione resistit, vt ipsum conseruetur, quantum fieri potest, nec penitus desinat esse. Vnde cum primum aliquid totaliter definit esse, eo ipso totaliter decidit à conatu resistendi, nec amplius vlllo modo resistit, aut impedire valet causam productiuam qualitatis contrariæ, quominus exerat omnes suas vires alioquin impendendas. Cum ergo omnia præcedentia baptizati peccata, desinant esse totaliter in instanti, pro quo is iustificatur per baptismum, consequens est, vt pro eodem instanti nihil resistent, nihilque impediunt, aut remorentur influxum diuinum. Dicendum itaque est perinde distribui vnicuique baptizato maiorem, vel minorem intensionem gratiæ, & virtutum iuxta maiorem, vel minorem vniuscuiusque dispositionem positiuam, siue

plura,

plura, siue pauciora, grauiora, aut minus graui peccata præcesserint.

Art. 5. Solet præterea quæri in præsentia, an baptismus cæteris paribus conferat plus gratiæ, vel minus, quàm alia sacramenta? & communis responsio est nihil certi, hac in re determinari posse. Quia istud sacramentum, & sacramenta cætera, saltem pleraque comparantur inter se tanquam excedens, & excessum. Verum authores modernos induxit in istam indeterminationem defectus rationis, quæ absolute ostenderetur, ac concluderetur, quem locum perfectionis, & dignitatis teneat vnumquodque sacramentum comparatum cum reliquis. Ea tamen ratio reddita à nobis est supra in communi quæst. 35. atque ibidem conclusum est baptismum esse minoris absolute perfectionis, & dignitatis, quàm reliqua sacramenta, præter matrimonium. Quapropter baptismus cæteris paribus minus gratiæ habitualis confert, quàm vllum aliud sacramentum, præter matrimonium, idque maximè locum habet respectu eorum, quibus iuxta dicta supra confert gratiam independenter ab omni morali dispositione præuia, quod nulli alij sacramento conuenit.

Ad 1. Iis, qui continent intellectum intra angustos limites rationis purè naturalis, atque rebus sensibilibus secundum se, & superficiem tenus immerguntur penitus, totus ordo supernaturalis, maximè verò passio, & mors hominis Dei; & quæ inde consequuntur omnia, videntur stulta, ac ridicula, cum magis ipsi sint pusilli, miserabiliter ridiculi, hac eadem vilissima, & degeneri considerationis tenuitate, per infima quæque superbè repentis, iuxta illud, *Nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam.* Cæterum animo altius instructo, ac illuminato per diuinas reuelationes, atque consideranti, per fidem, ordinem diuinæ prouidentiae supernaturalis eadem omnia sapientissimè disposita, sibi quæ suauissimè consonantia, clarè apparent. Profecto quoad præsens attinet, manifestum in primis est; per fidem omnes homines nasci filios iræ, ratione peccati originalis, & consequenter iustissimè derelinqui absque remedio, quicumque derelinquuntur. Manifestum rursus est ex dictis supra quæstio. 11. conuenientissimum fuisse supposito peccato originali, vt hominibus distribuerentur dona gratiæ, vtque aperiretur ianua regni Cælorum per signa sensibilia, quibus mediantribus operarentur in nobis interius merita Christi Domini, & passionis eius. Manifestum denique est ex dictis quæst. 24. de Deo art. 1. & 2. humanas voluntates subesse in omnibus, & quoad omnia diuinæ potestati, ac liberè electioni, ac proinde cuiusque adest, qui baptizare eum possit, & velit ex diuina præelectione, ac præordinatione tale, ac tantum beneficium primitus indulgeri, & quibuscumque deest ex diuina similiter aut permissione, aut iusta vindicta, deesse. His autem positis, quæ sunt certissima, cessat omnis ratio derisionis, & apparet iustissima ratio prouidentiae in eo, qui saluatur per contactum guttæ aquæ informata paucis verbis, sed eleuatis diuinitus, simul cum ipsa aqua, ad mirabilem eum effectum humano ministerio exhibendum, sed arcano diuinæ prouidentiae consilio singulis præordinatum.

Ad 2. Testimonia, quæ consecutionem gratiæ, & vitæ æternæ libero cuiusque committunt arbitrio, accipiuntur necessariò de solis adultis ratione utentibus. Hi autem semper habent in potestate, vt cum gratia Dei, quæ semper adest, consequantur gratiam, & vitam æternam, siue adit, qui possit, & velit baptizare, siue desit. Quia semper possunt conuertere ad Deum cum gratia Dei, eumque diligere super omnia, & sic liberari à peccatis, atque saluari. Paruulis autem, qui non possunt propria libertate sibi, aut prodesse,

aut obesse, congruenter prouisum est, vt aliena voluntate, subiacente diuinæ præordinationi, subueniri possit; sicut aliena voluntate, permittente Deo, illatum est vulnus peccati excludentis à Regno Cælorum.

Ad 3. & 4. Vis meritoria, & satisfactoria passionis Christi, qua nituntur Sacramenta, est infinita ex se, & sufficit ad remissionem quorumvis peccatorum quoad culpam, & totam poenam, sed applicatur singulis pro vnaquaque opportunitate plus minus, pro vt nostra interest, vt dictum est q. 11. de Incarnatione; similiter Deus cuncta clementer simul, ac iuste disponit, sed aliquando clementiæ largitatem, aliquando iustitiæ seueritatem, magis manifestat in operibus suis, pro vt iudicat expedire ad optimam hominum gubernationem, & directionem in finem suum vltimum, vt dictum est quæst. 35. de Deo: Vnde clementiæ diuinæ opus est, non minus, per Baptismum ita peccata remittere, vt liberet ab omni onere satisfactionis, quàm vt imposito eodem onere, eadem remittat per Poenitiæ Sacramentum; neque iniurius est sufficientiæ meritorum Christi, qui imponit, quique exequitur opera satisfactoria pro peccatis per poenitentiam remissis, sicut est iniurius eidem, qui eadem necessaria putat, aut exigit post Baptismum pro peccatis ante commissis. Quia nostræ utilitatis prouidentia, vtrumque ita disposuit meritis Christi eatenus applicatis, & non plus, neque minus, per ea diuinæ largitatis instrumenta. Ratio huius discriminis est, ex parte quidem Baptismi. Quia recens baptizati sunt adhuc teneri, ac debiles, ideoque oportet illos exercere, atque pertrahere ad perfectionem totius iustitiæ per opera facilia, & quæ suauiter exhiberi possint, & non defatigare imposita operum poenaliū arduitate; iuxta illud 1. Petri 2. 2. *Sicut modo geniti infantes, Lac concupiscite*; idque exemplo Christi Domini excusantis à ieiunio Discipulos suos recens conuersos, vt habetur Matth. 9. Accedit baptizatum ex vi huius Sacramenti amplecti fidem mysteriorum, admodum difficile, captiuando, quod est valde arduum, intellectum in obsequium eius, eundem subiici Ecclesiasticæ. Potestati cum iure exigendi mores ad normam religionis Catholicæ, & institutionis eiusdem Ecclesiæ, quod similiter est valde arduum; destinari demum eundem nouæ vitæ agendæ deinceps cum Christo, & sub Cruce Christi, renunciendo mundo, & pompis eius, quatenus illi repugnant, quod in se inuoluit omnes difficultates repugnandi concupiscentiæ. Hæc autem omnia apparet congruentissimè acceptari loco satisfactionis adæquate suffragantibus Christi meritis. Indidem vltius apparet, nec peccata baptizati impunita relinqui, nec nimis facilem aperiri aditum peccandi de nouo, tamen si nulla imponatur, aut necessaria sit satisfactio post Baptismum. Quia quod ad primum attinet, nostra peccata, vtrumque remittantur, sufficienter punita sunt per passionem Christi, qui *verè languores nostros tulit, & dolores nostros portauit*, vt dicitur Isaia 53. 3. Quod verò ad secundum attinet, semel tantum vniciuique hæc indulgentiæ plenitudo in vita conceditur, idque cum tanta compensatione, quanta nuper expressa est, ideoque non potest inde suboriri nimia peccandi facilitas, & licentia in reliquo vitæ progressu. At Sacramentum Poenitiæ est remedium peccatorum ordinarium, & quotidianum, atque iterabile quotieslibet. Vnde si per ipsum simul cum peccatis auferretur totaliter poena peccatorum, nullaque superesset necessitas operum poenaliū, qua terreretur, quo minus peccaret de nouo, sequeretur proculdubio prædictum inconueniens nimiae facilitatis, & licentiæ in peccando per totum vitæ progressum, ac proinde inclementer, certè non vsque adeo clementer egisset nobiscum Deus,

Deus, si per Sacramentum Pœnitentiæ voluisset remittere peccata quoad totam eorum pœnam, sicut voluit remittere per Baptismum. Quia videlicet ita liberaſſet nos à minori malo, quale est pœna peccatorum, vt simul induxiſſet nos occasionaliter in malum longè maius, quale est peccatum. Apparet itaque rationabiliter, & clementer vtrumque hoc dispositum eſſe, vt meritum paſſionis Chriſti applicaretur plenariè per Baptismum, quoad remiſſionem pœnæ, vtque non ita plenariè applicaretur per Sacramentum Pœnitentiæ ſub eadem ratione.

Ad 5. Baptismus nunquam habuit, aut habet vim transmittendi aliquem ad gloriam ante glorioſam Chriſti reſurrectionem; ſemp̄que habuit, & habet vim tranſmittendi in gloriam immediatè, poſita glorioſa Chriſti reſurrectione, ſi nullum aliunde ſuperueniat impedimentum de nouo. Quapropter quod Baptismus aliquando fuerit collatus ante paſſionem, & reſurrectionem Chriſti; deinde verò conferatur poſt ipſam; atque inde ſortiat̄ exitum diuerſum, eſt differentia purè materialis, quod ad vim, & efficaciam Baptiſmi attinet, vt dictum eſt iterum ſupra. & omnes dicant neceſſe eſt de contritione perfectà elicità in articulo mortis, & elicità longè ante iſtum articulum, deque aliis ſimilibus.

Ad 6. Per Baptismum remittitur totaliter ſola ea pœna peccatorum, quæ eſt pura pœna coram Deo, ſeu quæ ſolum ordinatur ad compenſationem peccati ſecundùm ſe præciſè, quatenus peccatum excedit limites iuſtitie diuinæ per nimiam adhaſionem ad bona temporalia. Non ſunt autem huius generis effrenitas concupiſcentiæ, & proprietates corporis paſſibilis, & pœnæ peccatorum inſignificabiles per humanam poteſtatem. Quia priores illæ pœnalitates ſunt vtilis ad augmentum coronæ gloriæ, quod reſpondetur vberius, certantibus legitime exemplo Chriſti ſui capitis ea de cauſa paſſibilis, dum egit vitam mortalem. Vnde eiſmodi pœnalitatibus permanentibus per Baptismum rectè accommodatur à D. Thoma quæſt. 69. art. 5. illud Iudic. 3. 2. *Ha ſunt gentes, quas Dominus dereliquit, vt erudiret in eis Iſraëlem, & poſtea diſcederit filij eorum certare cum hoſtibus, & habere conſuetudinem praliandi.* Pœnalitates verò poſteriores, quarum inſectio pertinet ad poteſtatem humanam, ſunt neceſſariæ ad adificationem eorum, qui ſcandalizati fuerant per peccata, atque ad bonam gubernationem, & tranquillitatem rei publicæ, ideoque non oportuit, vt remitterentur per Baptismum. Verùm ab his omnibus pœnalitatibus liberabit tandem aliquando idem Baptismus, cum deſtruetur corpus peccati, vt dicitur ad Rom. 6. Quia tunc vi Baptiſmi transferetur baptizatus, ſi aliunde ipſe non impedit, in gloriam, quæ eſt excluſiua omnis pœnalitatis.

Ad 7. Aqua non ſolum abſtergit ſordes corporis, ſed etiam habet vim refrigerandi illud. Vnde non minus eſt apta ad ſignificandam remiſſionem pœnæ, qua remiſſione ſubleuatur anima, quam remiſſionem culpæ, qua mundatur.

Ad 8. Virtutes inſuſæ non conferunt immediatè per ſe ipſas, præciſè pronitatem & inclinationem præuiam ad actus bonos, vt alibi dictum eſt, ſed ſolum conferunt, vt ſiquidem quis bene operetur, operetur cæteris paribus, & facilius, & intenſius, & quod inde conſequens eſt, vt deinde progrediatur cum maiori procliuitate, & inclinatione præuiam, ad repetendos actus ſimiles bonos. Hoc autem virtutum inſuſarum beneficium, non deest baptizatis, qui determinantur ad bene operandum, & inchoandam vitam nouam, licet experientia huius eorum differentie à non baptizatis non ſit admodum perceptibilis, propter repugnantiam concupiſcentiæ, quam dictum eſt

R. P. de Eſparza Cuius Theol. Tom. II.

manere poſt Baptismum, & propter exiguam intentionem gratiæ, & virtutum, qualem dictum eſt prouenire per ſe ex Baptismo.

Ad 9. Sicut per ablutionem corporalem auferuntur ſordes corporis, ſi inſint corpori, ſin minus ſolum augetur eiſdem per eandem nitor: ita etiam per Baptismum auferuntur peccata, & inducitur nitor animæ per gratiam, & virtutes, ſi adſint peccata, ſin minus ſolum augetur præexiſtens animæ nitor, per augmentum gratiæ, & virtutum præexiſtentium. Correſpondet itaque iuſtè pro omni euentu effectus ſpiritualis Baptiſmi analogiæ ablutionis corporalis, atque forma verborum conſequitur, prout, & ſignificat implicite, & virtualiter effectum ſignificatum, iuxta indigentiam, & capacitatem proximam obiecti.

Q V Æ S T I O XLVIII.

Vtrum Baptismus ſictè ſuſceptus perinde operetur recedente ſictione, atque ſi ritè ſuſceptus fuiſſet?

V Idetur non perinde operari. 1. Quia Baptismus ſine ſictione ſuſceptus operatur remiſſionem omnium præcedentium peccatorum. Nequit autem eam vnquam operari Baptismus ſic ſuſceptus. Quia peccatum ipſum ſictionis, quod ſemel impediuit Baptismum, ſemper impedit, quovſque auferatur aliquo alio remedio. Remedium autem, quod auferet peccatum ſictionis, ſimul neceſſe eſt, vt auferat etiam peccata præcedentia Baptismum; ſiquidem peccatum ſictionis auferri minimè poteſt, niſi per inſuſionem gratiæ ſanctificantis, quæ eſt eſſentialiter incompoſſibilis cum omnibus indiſcriminatim peccatis lethaliſ, ideoque omnia ſimul, ac indiuiſim auferat neceſſe eſt.

2. Baptismus ſine ſictione ſuſceptus ſufficit ad remiſſionem peccatorum cum ſola attritione ex parte baptizati; Hoc autem præſtare non poteſt, ſi ſictè ſemel ſuſcipiatur. Quia peccatum ſictionis non poteſt tolli cum ſola attritione, ex parte peccatoris. Solum namque Sacramentum Pœnitentiæ ſuperest præter Baptismum, quod cum ſola attritione poſſit remittere peccata lethalia, ſaltem per ſe. Sacramentum autem Pœnitentiæ nequit remittere peccatum ſictionis, quod impediuit effectum Baptiſmi. Quia Sacramentum Pœnitentiæ, ſolum habet vim remittendi peccata commiſſa poſt Baptismum, vt traditur à Concilio Tridentino ſeſſione 14. cap. 1. Patet verò peccatum ſictionis impeditiuum Baptiſmi non eſſe omniſſum poſt Baptismum. Nulla ſiquidem cauſa impeditur, quominus operetur, per aliquid conſequens poſt applicationem eiſdem cauſæ ad ſubiectum alioquin aptum. Quod ſi peccatum ſictionis auferri nunquam poteſt cum ſola attritione ex parte peccatoris, certum eſt, neque cætera peccata præexiſtentia ad Baptismum cum eadem ſola auferri vnquam poſſe. Quia forma remiſſiua, ac deletiua omnium indiuiſim peccatorum eſt vna tantum, & indiuiſibilis.

3. Diſpoſitio neceſſaria, vt peccatum ſictionis auferatur per Sacramentum Pœnitentiæ, eadem ſimul inſeruit Sacramento, quaſi rediuiuo, Baptiſmi. Neceſſe autem eſt vt diuiſis, ſeu quaſi diuiſis viribus eiſdem diſpoſitionis inter duo Sacramenta, minus ſufficiat pro ſingulis, minùſque cooperetur vnicuique eorum. Ergo Baptismus non operatur tantundem, ſed aliquanto minus, cum recedit ſictio, ſaltem ſi recedat per Sacramentum Pœnitentiæ,

II

quam